

Guia didàctica

Per viure i conviure

Fundació Privada Educativa Vedruna-Barcelona

Direcció: Ramon Rial

Assessorament metodològic: Montserrat Fleck

Equip de treball: Antònia Codina, Núria García-Cascón, Maria Prat i Gabriel Sagalés

Il·lustracions de Belén Bujeda

Edicions l'Àlber

Guia de programació

1. Presentació i Introducció	3
2. Objectius generals d'etapa treballats en el cicle inicial	5
3. Competències transversals i aportacions que hi pot fer l'àrea de Cultura Religiosa	7
4. Presentació de les unitats	
a. Nivells de treball	9
b. Desglossament dels objectius i dels continguts per unitats	9
c. Criteris d'avaluació	9
i. Unitat 1	10
ii. Unitat 2	11
iii. Unitat 3	12
iv. Unitat 4	13
v. Unitat 5	14
vi. Unitat 6	15
vii. Unitat 7	16
viii. Unitat 8	18
5. Esquema de tipologia d'activitats	19
6. Esquema de cultures religioses treballades	20
7. Relació d'imatges relacionades amb el Museu Episcopal de Vic	21

I. Presentació i introducció

Presentació

Exposem, en aquesta guia, el conjunt d'aspectes que fonamenten el material elaborat. Per fer-ho de manera senzilla i que pugui servir de programació d'aula i d'escola ens hem proposat:

1. Exposar els objectius generals d'etapa que es treballen en aquest volum.
2. Adonar-nos que l'àrea de cultura religiosa aporta aspectes molts significatius al treball de les competències que indica la LOE.
3. Narrar, senzillament, els nivells o recorreguts didàctics que proposem de fer a cada unitat.
4. Indicar els objectius que hi ha al darrera de cada unitat.
5. Desglossar els continguts treballats en conceptes, procediments i actituds.
6. Presentar, en forma d'esquema:
 - a. Els tipus d'activitats presents a cada unitat.
 - b. Les cultures religioses que es treballen en el conjunt del material d'aquest curs.
 - c. Relacionar les imatges d'art que s'inclouen.

No hem entès, *en cap cas*, aquesta guia com un solucionari, sinó com un seguit de pautes que puguin permetre treballar amb més sentit el conjunt d'unitats que es presenten. Esperem que sigui útil per a la vostra programació d'aula. Ens podeu fer arribar els vostres comentaris a www.eduvedruna.org/barcelona a l'apartat "materials de cultura religiosa" o bé a www.alber.cat.

Introducció

Tenint en compte el moment educatiu i les característiques dels alumnes d'aquesta edat, hem optat per presentar, en el **primer curs de primària**, una proposta de descoberta de valors que ens introdueixen al fet religiós. Les qüestions de valor i de sentit són presents en l'experiència religiosa de totes les cultures. Des d'elles podem aproximar-nos a les diferents maneres de viure la relació amb la Transcendència. El món dels valors humans ens possibilita l'acostament entre diverses cultures i religions sense que això suposi perdre la identitat ni l'especificitat de cada opció religiosa. Les vuit unitats proposades per al primer curs es desenvolupen a l'entorn de l'eix dels valors i de la seva corresponent expressió en clau religiosa. En cada unitat se'n fa, primer, una lectura des del cristianisme i, després, s'obre aquesta lectura a d'altres creences i religions. Pensem que dos mil anys de tradició judeocristiana justifiquen que la cultura cristiana ocupi un lloc important en el projecte. Amb tot, pensem que a inicis del segle XXI cal ensenyar als nostres alumnes a viure i conviure amb la pluralitat i amb la diversitat de tradicions religioses que tenim presents en el nostre entorn. El treball de descoberta de valors, compartits per moltes religions, ens ha d'ajudar a avançar en la construcció d'una vida més feliç i un món més just.

Els valors escollits per al desglossament de cada una de les unitats són:

1. L'autoconeixement. La pròpia identitat
2. La família
3. L'amistat

4. La solidaritat
5. El compartir
6. El perdó
7. L'alegria
8. L'agraïment

Tots aquests valors es treballen, al final de cada unitat i a tall de resum, a través de la presentació dels Drets de l'Infant.

2. Objectius generals d'etapa treballats en el cicle inicial

Nota inicial

La falta d'un currículum compartit i oficial de "Cultura Religiosa" ha fet que la redacció dels objectius generals d'etapa que es treballen en aquests materials s'hagin elaborat prenent com a punt de referència els *Objectius Generals de l'àrea de Religió Catòlica* publicats per la Generalitat de Catalunya amb data de l'any 1992. Hem realitzat una adaptació d'aquests Objectius Generals, fent les modificacions oportunes que s'avenen al concepte de "Cultura Religiosa" i realitzant una lectura adaptada al moment present. No existeix, per ara, cap altre marc de referència més actualitzat i compartit a Catalunya que assenyali uns objectius generals d'etapa. En la redacció s'han tingut també presents algunes propostes elaborades pel Centre UNESCO de Catalunya en el document *Cultura Religiosa per als ciutadans de demà (2001)*.

Tot seguit, indiquem -a la columna de l'esquerra- els objectius per a tota l'etapa de primària i a les dues columnes de la dreta el treball d'aquests objectius en el cicle inicial:

Objectius generals	1r CI	2n CI
1. Introduir-se en l'ús, la recerca i la lectura de textos bíblics.		
2. Observar, tot analitzant la realitat de l'entorn, alguns usos i costums de la pràctica cristiana i la seva relació amb l'àmbit familiar i social. Observar que cada cultura religiosa té uns usos i uns costums que li són propis.		
3. Utilitzar els recursos dels llenguatges corporal, simbòlic, abstracte i iconogràfic, i expressar fets, dades, sentiments i opcions sobre el fenomen religiós a través del dibuix, la música, la mímica, el mural, l'audiovisual,		
4. Descobrir diferents experiències humanes del transcendent que donen resposta a les preguntes fonamentals de l'ésser humà: (qui sóc, d'on vinc, a on vaig, i després d'aquesta vida, què?), explicitant la resposta cristiana i descobrint algunes altres respostes en diferents religions.		
5. Conèixer els principals esdeveniments, afirmacions, paraules, cicles litúrgics, textos, que formen part del fet cristià. Adonar-se que cada cultura religiosa disposa de diferents expressions.		
6. Conèixer els principals models de la vida proposats pel cristianisme a través d'alguns personatges de l'Antic Testament i del Nou Testament i de protagonistes rellevants de la història de l'església Catòlica al món i a Catalunya.		
7. Identificar la figura de Jesucrist a través de les seves accions i paraules.		
8. Conèixer el Déu cristià manifestat Jesucrist com a pare i creador i aprendre que cada expressió religiosa fa referència a una realitat suprema.		

<p>9. Descobrir la vida de l'església universal i de les seves comunitats locals, especialment a Catalunya, tot reconeixent la seva acció evangelitzadora, sacramental, caritativa, cultural i social.</p>		
<p>10. Esbrinar les dades més importants del marc sociocultural religiós de l'entorn i de Catalunya en general (costums, art, història, folklore, monuments i festivitats), fent especial esment a aquelles relacionades amb la fe catòlica.</p>		
<p>11. Adonar-se del fonament cristià de les actituds i les accions d'inserció i participació social (sinceritat, pau, alegria, comprensió, perdó, solidaritat i amor), i comprendre allò que poden aportar en la vida personal, en la convivència social i també en la pertinença eclesial. Adonar-se d'actituds paral·leles en les persones de diferents cultures religioses.</p>		
<p>12. Conviure amb totes les persones, valorant les seves qualitats, acceptant els seus límits i iniciant-se a una primera crítica enfront de les diferents actituds que es troba en l'entorn.</p>		
<p>13. Reconèixer la dignitat de les persones, del seu cos i vida, dels seus drets, i valorar la grandesa de la naturalesa.</p>		
<p>14. Copsar a través d'exemples concrets que el sentit religiós crida a l'acció transformadora de la persona, del col·lectiu i del medi.</p>		
<p>15. Adonar-se del sentit del diàleg interreligiós com una font de riquesa del nostre entorn i no pas com una dificultat.</p>		

3. Competències transversals i aportacions que hi pot fer l'àrea de Cultura Religiosa

D'entre les competències assenyalades per la LOE, pensem que des de l'àrea de cultura religiosa és possible aportar-hi molts elements de treball i de consolidació en les següents competències:

1. Competència comunicativa lingüística i audiovisual

El desenvolupament de cada unitat es situa en un marc important d'expressió oral i de diàleg que podem treballar a l'aula, especialment en l'apartat inicial de cada unitat, quan es fa referència al "sentit d'experiència". Es demana que cada alumne/a exposi la seva experiència en relació al tema que es proposa. La realització del comentari de les preguntes inicials i el desenvolupament de cada tema conviden de forma constant a la conversa i al debat.

Les parts de les unitats dedicades al "sentit de valor" i al "sentit transcendent" permeten, també, l'expressió oral i escrita. És important remarcar que, en aquest cicle inicial, pren un relleu important l'expressió oral. Molts exercicis, si es creu convenient, es poden fer de forma oral, deixant per a l'expressió escrita alguns exercicis molt concrets que fan referència a aspectes personals.

2. Competència artística i cultural

A les unitats hi ha una doble expressió d'aquesta competència:

- L'estímul de l'expressió artística pròpia a través de l'elaboració de dibuixos com a expressió de pensaments propis.
- L'anàlisi i la interpretació d'obres d'art, centrades en el Museu Episcopal de Vic que trobareu relacionades al final d'aquesta guia. A cada unitat, la introducció del vocabulari bàsic propi de l'àrea permet créixer en la competència cultural de l'alumne/a.

3. Competència relativa al tractament de la informació i competència digital

En el recorregut de cada unitat es presenta la informació a partir de dibuixos, imatges i situacions que han de ser treballades i interpretades. L'alumne/a ha de treballar individualment i en col·lectiu per poder assolir la informació presentada. Puntualment es presenten exercicis que demanen l'ús i la recerca de pàgines web.

4. Competència d'aprendre a aprendre

Metodològicament, els materials fan un recorregut que podríem dir que combinen la teoria amb la pràctica de forma constant. És a partir de la resolució d'un exercici que es presenta el següent. L'aprenentatge es presenta de forma dinàmica, amb una interacció constant entre allò que s'ha après i allò nou que es presenta. Molt sovint es tracta d'aprenentatges que permeten l'exemplificació en relació a l'entorn de l'alumne/a. Sempre que és possible es busquen exercicis que s'avinguin amb un treball significatiu i constructiu.

5. Competències personals:

Competència d'autonomia i iniciativa personal

Competència centrada en conviure i habitar el món

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

Competència social i ciutadana

Els diferents àmbits de les competències personals es tracten de manera constant en les diferents unitats. En totes les unitats, hi ha qüestions relacionades amb criteris que fomenten l'autonomia i la iniciativa personal, amb preguntes que tenen respostes i solucions obertes i que obren les portes a l'expressió i al creixement autònom de cada alumne/a. Les qüestions plantejades fan referència, molt sovint, a aspectes de la vida quotidiana que es fonamenten en la capacitat de millorar la convivència amb el grup i l'entorn. Sovint, també, es plantegen aspectes de ciutadania relacionats amb el diàleg interreligiós i la capacitat d'empatia davant del fet religiós. Es subratllen els valors que poden ser compartits entre diferents expressions religioses. Entem que l'àrea de Cultura Religiosa ajuda de manera clau al creixement integral de l'alumne/a.

4. Presentació de les unitats

A. Nivells de treball o recorregut metodològic

Indiquem el recorregut metodològic que és possible realitzar, a cada unitat, centrat en tres nivells d'aproximació que són graduals:

Nivell d'experiència: és el punt d'inici de cada unitat. Es planteja una situació propera a l'alumne/a a partir d'un fet concret, d'una vivència o d'un aspecte de la vida quotidiana. En aquest nivell, l'alumne/a s'adona que es tractarà un tema que l'afecta en el dia a dia.

Nivell de valor o de sentit: a partir de les experiències dels mateixos alumnes o de l'experiència presentada es procura extreure'n o descobrir-ne un valor determinat que es treballa i s'analitza a partir de diferents exercicis.

Nivell de transcendència: Del valor presentat i treballat es presenta i se n'estudia el valor des del sentit transcendent partint del fet religiós cristià. Posteriorment, es presenta com es viu aquesta mateixa vivència en una altra cultura religiosa. Es procura remarcar, sempre que és possible, allò que uneix en el fet religiós.

B. Desglossament dels objectius i continguts per unitats

Per a cada unitat es formulen uns objectius concrets a assolir, acompanyats d'un desglossament dels continguts en els seus tres aspectes clau: conceptes, procediments i actituds, valors i normes.

C. Criteris d'avaluació

Es proposen, per tal de realitzar una avaluació qualitativa, un seguit de frases per tal que el mestre/a pugui utilitzar en els seus informes. Són frases centrades en els continguts i objectius treballats que es poden complementar i modificar en funció de l'alumne/a i de l'atenció a la diversitat. Entem que l'avaluació és continuada i individual. Les frases elaborades poden servir com a criteris d'avaluació.

Unitat 1**Jo sóc així****Paraula clau: La pròpia identitat****Objectius de la unitat**

- Saber-se reconèixer a un mateix.
- Aprendre a descriure's, sabent que tenim un físic i un caràcter propis.
- Utilitzar l'estratègia d'aturar-se a pensar davant les dificultats.
- Identificar la figura de Jesús com una persona que ensenya a aturar-se a pensar en els moments importants.
- Observar que moltes cultures religioses, en aquesta unitat concretament el budisme, també promouen el fet d'aturar-se a pensar.

Recorregut per nivells*A nivell d'experiència*

- Aprendre a reflexionar quan passem per dificultats. Observar i comentar que, en la vida quotidiana, a vegades actuem sense aturar-nos a pensar.
- Aprendre a descriure'ns a nosaltres mateixos, amb uns trets físics i unes maneres de fer.

A nivell de valors

- Treballar el valor de l'autoestima, a partir de l'autoconeixement i l'autoreflexió.

A nivell de transcendència

- Adonar-nos que Jesús valora la capacitat d'aturar-se i de pensar davant les dificultats.
- Observar que moltes cultures religioses valoren la importància de l'autoreflexió, que exemplifiquem a través del budisme.

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
L'autoconeixement.	Identificació de les actituds de les persones a través d'un conte.	Identificació d'accions que poden ajudar a resoldre problemes.
Identificació de Jesús i idees principals.	Identificació de Jesús a través d'imatges.	Recerca d'espais que poden ajudar a aturar-se i pensar.
Idees de les "Veritats" en el budisme.	Identificar les idees del budisme.	Aprendre a expressar les idees que tenim.
Drets de l'Infant. Què són?	Aprendre a reflexionar sobre el primer Dret de l'Infant.	Valorar els Drets de l'Infant.

Aspectes d'avaluació

- Participa en els debats d'aula.
- S'esforça per escoltar amb interès i respecte.
- Aprèn a observar el propi cos i les seves possibilitats.
- Aprèn a analitzar els seus sentiments i el seu caràcter.
- S'adona de la riquesa que comporta l'autoconeixement.
- Identifica la figura de Jesús a través d'imatges.
- Aprèn que l'autoconeixement és important en diferents cultures religioses.
- Sap què són els Drets de l'Infant.

Unitat 2**La meva família i jo***Paraula clau: La família***Objectius de la unitat**

- Identificar les persones que formen la família.
- Descriure i valorar les activitats familiars.
- Reconèixer la diversitat de famílies que tenim a l'entorn.
- Presentar la família de Jesús a través d'una pintura romànica.
- Descobrir que en les tradicions religioses es dona importància a la família, en aquest cas en l'islam.
- Conèixer el Dret de l'Infant que reconeix que tots els infants tenen dret a créixer protegits per la família.

Recorregut per nivells*A nivell d'experiència*

- Descobrir allò que compartim amb la nostra família a partir dels fets de la vida quotidiana.
- Relacionar les nostres activitats familiars.

A nivell de valors

- Tenir cura de les nostres relacions familiars.
- Adonar-se de la coexistència d'identitats familiars plurals en el nostre entorn.

A nivell de transcendència

- Conèixer que Jesús tenia una família pròpia, que podia ser semblant a la nostra.
- Identificar les persones clau en la família de Jesús: el pare i la mare.
- Valorar la importància de la família en totes les cultures religioses.

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Sentit de família.	Identificació les activitats que es fan en una família.	Identificació d'accions que ajuden a les relacions familiars.
Pluralitat de famílies.	Identificació de diversos tipus de família.	Valoració de la diversitat en els models familiars.
Membres de la família de Jesús.	Identificació de Jesús, Maria i Josep en una pintura.	Capacitat d'observació.
Família i Drets de l'Infant.	Aprendre a reflexionar sobre la importància de la família en la vida de l'infant.	Valoració de la família per a tots els infants del món.

Aspectes d'avaluació

- Identifica i redescobreix el propi nucli familiar.
- Expressa els valors compartits a nivell familiar.
- S'interessa per conèixer i entendre estructures familiars diferents de la pròpia.
- Identifica els membres de la família de Jesús.
- S'adona que Jesús creix en una família.
- Coneix la realitat de famílies en una religió diferent a la pròpia.

Unitat 3**Els meus amics***Paraula clau: L'amistat***Objectius de la unitat**

- Descobrir que tots tenim uns amics.
- Saber identificar els nostres amics per unes qualitats.
- Valorar quines són les qualitats dels amics.
- Aprendre que Jesús tenia uns amics.
- Conèixer els noms dels amics de Jesús.
- Observar que l'amistat és important en totes les religions.
- Aprendre els valors de la construcció d'un mandala.
- Aprendre que tots els infants del món tenen dret a l'educació i a una educació que fomenti l'amistat.

Recorregut per nivells*A nivell d'experiència*

- Experimentar que podem fer moltes activitats gràcies als amics, com és el cas d'una col·lecció de cromos. Pensar altres activitats que podem fer gràcies als amics.

A nivell de valors

- Adonar-nos que tenim amics, que ens poden ajudar.
- Ser capaços de conrear les relacions amb els amics a través de cartes, dibuixos, jocs...

A nivell de transcendència

- Conèixer que Jesús, com nosaltres, també tenia la seva colla d'amics. Aprendre'n els seus noms perquè els trobarem representats en molts espais i en el nom de moltes persones.
- Adonar-nos que l'amistat és bàsica en totes les religions.
- Aprendre que el mandala és un dibuix ple d'ordre i de color que pensem i pintem per desitjar la pau i l'amistat entre les persones, siguin de la religió que siguin.

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Definició d'amistat.	Elaboració d'un àlbum amb el nom dels seus amics.	Actitud positiva per buscar qualitats en els amics.
Qualitats de l'amistat.	Selecció de qualitats que podem trobar en els amics.	Valoració de l'amistat, com a eina de convivència.
Noms dels amics de Jesús: apòstols.	Recerca dels noms dels amics de Jesús.	Participació activa en les activitats de l'aula.
Mandala.	Identificació de les qualitats d'un mandala, com a eina per treballar l'amistat.	Valoració de l'amistat com un dels Drets de l'Infant.

Aspectes d'avaluació

- Identifica i coneix què és un amic.
- Sap anomenar les qualitats d'un bon amic.
- Ha après que Jesús tenia amics.
- Coneix el nom dels apòstols, amics de Jesús.
- Sap que moltes religions valoren l'amistat i que utilitzen mandales per treballar l'amistat.
- Ha après que un dels Drets dels Infants és rebre una educació fonamentada en l'amistat i el joc.

Unitat 4**Ajudo els altres***Paraula clau: La solidaritat***Objectius de la unitat**

- Descobrir que podem fer activitats en benefici dels altres.
- Saber que hi ha accions que ajuden a ser solidari.
- Conèixer el nom d'algunes ONG que treballen per la solidaritat.
- Aprendre que Jesús demanava tenir molt presents els més necessitats.
- Conèixer la llegenda de sant Martí, com a exemple de solidaritat.
- Observar que la solidaritat és important en totes les religions.
- Aprendre que tots els infants del món tenen dret a una educació que fomenti la solidaritat i la justícia entre tots.

Recorregut per nivells*A nivell d'experiència*

- Experimentar que nosaltres podem col·laborar en activitats que ajuden les altres persones, a partir d'accions concretes.
- Fer memòria d'aquestes accions.

A nivell de valors

- Adonar-nos que hi ha moltes associacions (ONG) que treballen per ajudar les persones.
- Saber-ne el nom i l'activitat que fan.
- Veure que la solidaritat és possible des de cada un de nosaltres.

A nivell de transcendència

- Conèixer que Jesús demanava, també, actituds de solidaritat entre les persones, especialment, d'ajuda a les més febles.
- Adonar-nos que la llegenda de sant Martí està dedicada a la solidaritat.
- Observar que en totes les cultures religioses la solidaritat és una actitud valorada.

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Solidaritat.	Elaboració de missatges concrets que són mostres d'ajuda.	Actitud positiva per pensar accions relacionades amb l'ajuda als altres.
Noms d'ONG.	Selecció d'actituds de solidaritat entre diferents opcions.	Valoració de la solidaritat com a eina de convivència.
Sant Martí.	Recerca de noms d'ONG.	Participació activa en les activitats de l'aula.
Hindú.	Identificació d'expressions de Jesús relacionades amb l'ajuda als altres.	Valoració de la solidaritat com a condició bàsica dels Drets de l'Infant.
	Lectura i interpretació de la llegenda de sant Martí.	

Aspectes d'avaluació

- Sap expressar, en paraules pròpies, el significat de “solidaritat”.
- Sap anomenar accions concretes que ajuden a ser solidari.
- Coneix el nom d'associacions dedicades a activitats solidàries.
- Ha après que Jesús demanava ser solidaris, especialment amb els més febles.
- Sap que moltes religions valoren la solidaritat entre les persones.
- Ha après que un dels Drets dels Infants és rebre una educació fonamentada en la solidaritat i la justícia.

Unitat 5

Compartim

Paraula clau: **El compartir**

Objectius de la unitat

- Descobrir que compartir amb els altres té una colla d'avantatges.
- Saber que podem compartir moltes coses: amb els amics i amb la família.
- Conèixer que per compartir hem de saber respectar.
- Aprendre que Jesús va ensenyar la necessitat de compartir amb els seus amics i coneguts.
- Conèixer que l'expressió màxima de compartir, per als cristians, és l'Eucaristia.
- Observar que, en moments de dificultat, compartir ens ajuda a viure millor.
- Aprendre que moltes religions ens ensenyen a compartir, no més aspectes materials, sinó també aspectes com l'esforç, el temps o les dificultats.
- Saber que en els Drets de l'Infant s'inclou la necessitat de poder compartir allò que tenim.

Recorregut per nivells

A nivell d'experiència

- Descobrir que en molts moments del dia tenim necessitat de compartir allò que tenim.
- Observar que compartir ens comporta uns avantatges per a tots, tot i que hem de ser capaços de complir petites condicions, per exemple respectar els materials, encara que no siguin nostres.

A nivell de valors

- Adonar-nos que compartir és un valor que podem viure en el dia a dia a través d'unes determinades actituds com cuidar, endreçar, respectar o conservar.
- Poder avaluar la nostra capacitat per compartir.

A nivell de transcendència

- Conèixer que Jesús va ensenyar la necessitat de compartir a través de l'exemple de la multiplicació dels pans i dels peixos.
- Saber que de la festa de compartir els cristians en fan la celebració de l'Eucaristia.
- Adonar-se que moltes cultures religioses expressen la necessitat de compartir.

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Compartir.	Elaboració de reflexions relacionades amb actituds de compartir.	Actitud positiva per pensar accions relacionades amb el compartir.
Llista de condicions per compartir.	Selecció d'actituds necessàries per compartir.	Valoració de la necessitat de tenir unes actituds positives per compartir.
Llista d'aspectes que podem compartir.	Elaboració d'un qüestionari d'autoavaluació relacionat amb la capacitat de compartir.	Participació activa en les activitats de l'aula.
Eucaristia.	Identificació del sentit de compartir expressat per Jesús.	Valoració de la capacitat de compartir amb els altres.
	Lectura i interpretació d'actituds relacionades amb el compartir en un poble africà.	

Aspectes d'avaluació

- Sap expressar, amb paraules pròpies, el significat de la idea de compartir.
- Sap anomenar accions concretes per compartir.
- Coneix algunes condicions necessàries per compartir.
- Ha après que Jesús dóna importància a la necessitat de compartir i que d'aquí neix la celebració de l'Eucaristia.
- Sap que moltes religions valoren la necessitat de compartir entre les persones, especialment en moments de més dificultat.
- Ha après que un dels Drets dels Infants és poder compartir amb els altres.

Unitat 6

Em sap greu

Paraula clau: **El perdó**

Objectius de la unitat

- Descobrir que, a vegades, no fem les coses prou ben fetes. Això ens provoca tristesa.
- Saber que podem demanar perdó, quan veiem que ens hem equivocat o hem fet mal a algú.
- Conèixer que per demanar perdó hi ha d'haver un diàleg entre dos: l'un perdona, i l'altre ha de saber perdonar.
- Aprendre que Jesús va ensenyar a perdonar a partir de la història de Zaqueu.
- Aprendre que moltes religions ens ensenyen a perdonar, com en el cas de la festa del Perdó que celebren els jueus.
- Saber que un dels Drets dels Infants és que tot infant té dret a ser perdonat i a perdonar.

Recorregut per nivells

A nivell d'experiència

- Comentar, a partir del diàleg proposat i a partir d'experiències pròpies, la idea que no fem prou bé les coses i, a vegades, hem de demanar perdó.
- Veure que demanar perdó ens ajuda a millorar, a sentir-nos més bé.

A nivell de valors

- Observar que demanar perdó és un procés que exigeix de dues parts: el que demana perdó i el qui l'accepta.

A nivell de transcendència

- Conèixer que Jesús dóna importància a la capacitat de perdonar, a través de la història de Zaqueu.
- Conèixer que moltes cultures religioses fan, del perdó, una festa.

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Perdó.	Identificació dels passos que exigeix fer les paus.	Actitud positiva per pensar accions relacionades amb el perdó.
Procés del perdó.	Elaboració d'un procés per fer les paus, seguint els passos indicats.	Valoració de la necessitat de reflexionar sobre les pròpies actituds.
Jesús i Zaqueu.	Lectura i comprensió del text relacionat amb la història de Zaqueu.	Participació activa en les activitats de l'aula.
Yom Kippur.	Identificació entre pintura i text de la història de sant Andreu.	Valoració de la capacitat d'observació en la lectura de textos i imatges.
	Lectura i comprensió del text dedicat al Yom Kippur.	

Aspectes d'avaluació

- Sap expressar, amb paraules pròpies, el significat de la idea de perdonar.
- Sap que demanar perdó forma part d'un procés i el sap representar.
- Coneix algunes condicions necessàries per saber perdonar.
- Ha après que Jesús dóna importància a la necessitat de saber perdonar i coneix el cas de Zaqueu.
- Sap que moltes religions valoren la necessitat de perdonar-se entre les persones, i que, sovint, el demanar perdó es converteix en una festa, com el Yom Kippur dels jueus.
- Ha après que un dels Drets dels Infants és poder ser perdonat i poder perdonar.

Unitat 7**Visca l'alegria***Paraula clau: L'alegria***Objectius de la unitat**

- Descobrir que, en el transcurs del dia i de les setmanes, podem tenir diferents estats d'ànims: sentir-nos alegres, tristos, preocupats, eufòrics...
- Saber que hi ha coses que ens alegren i coses que ens entristeixen.
- Adonar-nos que podem millorar el nostre estat d'ànim si sabem gaudir de les petites coses de cada dia.
- Aprendre a donar valor a allò que tenim en el nostre entorn.
- Conèixer Teresa de Calcuta com a exemple de persona que viu amb alegria, malgrat les dificultats de l'entorn.
- Aprendre que moltes religions expressen l'alegria com un valor.
- Saber que un dels Drets de l'Infant, és que tot infant ha de poder viure i expressar-se amb alegria.

Recorregut per nivells

A nivell d'experiència

- Iniciar el recorregut compartint experiències en les quals hem estat alegres i ens ho hem passat bé, com en el cas que proposa la unitat.
- Ampliar la llista amb altres moments en què no hem manifestat alegria, sinó altres estats d'ànim.

A nivell de valors

- Adonar-nos de què és un estat d'ànim.
- Veure l'alegria com un valor que hem de conrear a partir del tracte amb les petites coses de cada dia.

A nivell de transcendència

- Conèixer la persona de Teresa de Calcuta com a exemple de persona que sap viure amb alegria enmig de les dificultats de les persones i de les situacions que l'envolten: fam, pobresa, malaltia...
- Observar que l'alegria és un valor que mostren moltes tradicions religioses a través dels balls, les danses, les pintures...

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Concepte d'alegria.	Identificació del concepte d'alegria a partir de la lectura.	Actitud positiva per pensar accions relacionades amb l'alegria.
Conceptes d'estats d'ànim.	Elaboració de situacions amb diferents estats d'ànim.	Valoració de la necessitat de reflexionar sobre les pròpies actituds i els estats d'ànim.
Teresa de Calcuta.	Selecció de situacions on es determina un estat d'ànim.	Participació activa en les activitats de l'aula.
Indígenes Brasil.	Identificació d'experiències relacionades amb l'alegria.	Valoració de la capacitat d'observació en la lectura de textos i imatges.
	Lectura i comprensió del text dedicat Teresa de Calcuta.	Comprensió d'actituds proposades per Teresa de Calcuta.
	Lectura i comprensió del text "Els colors de l'alegria".	

Aspectes d'avaluació

- Sap expressar, amb paraules pròpies, el significat de la idea d'alegria.
- Ha après que l'alegria és un estat d'ànim.
- Coneix i reconeix diferents estats d'ànim.
- Ha après que és important saber ser alegre a partir d'allò que tenim al nostre abast.
- Coneix l'exemple de Teresa de Calcuta, com a persona que va saber viure amb alegria, tot i les dificultats de l'entorn.
- Sap que moltes cultures religioses valoren l'alegria a través de les seves festes, els cants, els balls o les danses.
- Ha après que un dels Drets dels Infants és el de poder mostrar l'alegria que l'envolta.

Unitat 8**Moltes gràcies!***Paraula clau: L'agraïment***Objectius de la unitat**

- Descobrir que és important tenir mostres d'agraïment.
- Pensar situacions en les quals podem mostrar el nostre agraïment.
- Adonar-nos que els regals són formes d'agraïment.
- Saber que els regals són importants pel seu significat, no pel seu valor material.
- Conèixer que l'agraïment i el donar gràcies formen part de totes les cultures religioses.

Recorregut per nivells*A nivell d'experiència*

- *Pensar, després de la lectura inicial, quins poden ser bons moments per agrair.*
- *Realitzar un agraïment concret, pensat entre tots.*

A nivell de valors

- *Adonar-nos del valor i del sentit que té un regal, a partir de la lectura del text.*
- *Observar que el regal té sentit pel significat.*

A nivell de transcendència

- *Conèixer que en totes les tradicions religioses se celebren festes d'acció de gràcies.*

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Concepte d'agraïment.	Identificació del concepte d'agraïment a partir de la lectura proposada.	Actitud positiva per pensar accions relacionades amb l'agraïment.
Concepte de regal.	Elaboració d'un mural.	Valoració de la necessitat de reflexionar sobre el saber donar les gràcies.
Concepte de "respecte" en relació als Drets de l'Infant.	Selecció de situacions en què podem donar "gràcies".	Participació activa en les activitats de l'aula.
	Lectura i comprensió del conte de la unitat.	Valoració de la capacitat d'observació en la lectura de textos i imatges.
	Elaboració d'una targeta d'agraïment.	Comprensió d'actituds proposades per aprendre a respectar els Drets de l'Infant.
	Selecció de situacions de respecte/no respecte dels Drets de l'Infant.	

Aspectes d'avaluació

- Sap expressar, amb paraules pròpies, quin és el sentit de la paraula "gràcies".
- Sap anomenar accions concretes que permeten "donar gràcies".
- Coneix el sentit del mot "regal" i sap que hi ha molts tipus de regals.
- S'ha adonat que un regal és més important pel significat que pel valor material.
- Ha après que moltes cultures religioses fan de l'agraïment una proposta de celebració.
- Ha après que els Drets dels Infants han de poder ser respectats arreu del món.

5. Tipologia de les activitats realitzades en les unitats

Subratllem les principals activitats presents en cada tema:

	U-1	U-2	U-3	U-4	U-5	U-6	U-7	U-8
Completar / enllaçar frases								
Completar un conte								
Completar graelles tancades								
Completar llistes d'avantatges / inconvenients o a favor / en contra								
Comprensió lectora <ul style="list-style-type: none"> • preguntes tancades • preguntes obertes 								
Debat / activitat en grup								
Dibuixar								
Elaboració d'un còmic								
Escriure petits textos								
Graelles d'autoavaluació personal								
Interpretació de significats de frases, paràboles i contes								
Interpretació teatral o de dibuixos								
Lectura de textos								
Observació d'imatges								
Recerca en l'àmbit personal o social								
Recerca en el Nou Testament								
Relació entre significats de contes								
Relacionar conceptes								
Resoldre mots encreuats								
Resolució d'un petit enigma								
Subratllar / pintar frases o dibuixos								

6. Relació de cultures religioses treballades

Vet-aquí la relació de cultures religioses que es treballen al llarg de les unitats:

	U-1	U-2	U-3	U-4	U-5	U-6	U-7	U-8
Cristianisme								
Budisme								
Hinduisme								
Religions Orientals								
Religions Africanes								
Religions del Brasil								
Islam								
Judaisme								

7. Relació d'imatges relacionades amb el Museu Episcopal de Vic

S'ha pres l'opció, en aquest material, -que sempre que fos possible- s'expliquessin les imatges religioses a través de la història d'art. Pensem que l'art és un element transversal que ha de poder ser ensenyat a totes les etapes educatives i des de diverses àrees. Des de l'àrea de cultura religiosa s'hi pot fer una incidència específica. L'art, per tal que sigui comprès, s'ha de treballar de forma continuada al llarg del procés d'aprenentatge, ajudant a l'alumne/a a observar i interpretar.

En aquest material, les imatges religioses escollides pertanyen del Museu Episcopal de Vic i, més concretament, de les seves col·leccions de romànic i gòtic. Això fa més possible l'organització de possibles sortides per conèixer i localitzar -de forma directa- les imatges treballades al llarg del material. D'altra banda, és possible realitzar altres sortides a Museus del nostre país que acullen imatges molt semblant. Veiem important fer aproximacions als Museus de forma continuada i amb objectius concrets, més enllà de les visites generals. Una bona sortida de final de curs pot ser conèixer i treballar les imatges que s'han conegut al llarg del material.

La relació d'imatges treballades és la següent:

Unitat 1: Crist pantocràtor de sant Bartomeu d'Igualada / Marede Déu de Santa Maria del Pla del Penedès. Mare de Déu de Boixadors / Sant Joan Baptista.

Unitat 2: Fragment del Frontal d'Altar de la Mare de Déu del Coll.

Unitat 3: Pintura mural de l'absis de la Seu d'Urgell.

Unitat 4: Fragment del Frontal d'altar de Sant Martí de Puigbò.

Unitat 5: Fragment del Frontal d'altar de sant Hilari de Vidrà.

Unitat 6: Frontal d'altar de Sant Andreu de Sagàs.